

Punkt 7.

Orientering om landsdækkende kortlægning af hjemløshed i Danmark 2019.

2019-073558

Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen fremsender til Beskæftigelsesudvalgets orientering, Statusnotat vedr. byens rum og socialt udsatte, 2019

Beslutning:

Til orientering.

Sagsfremstilling

Siden 2007 har VIVE (Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd) hvert andet år gennemført en landsdækkende kortlægning af hjemløshed¹ i Danmark. Den seneste kortlægning er gennemført i uge 6, 2019, og resultaterne heraf er offentliggjort den 9. sep. 2019. Kortlægningen tegner et billede af omfanget og udviklingen i hjemløsheden i Danmark. Herunder viser den hjemløshedens geografiske fordeling samt den demografiske og sociale profil blandt borgere i hjemløshed.

Hovedpointer

Nationalt plan

- Antallet af hjemløse er status quo i forhold til kortlægningen i 2017. Der er dog forskydninger mellem forskellige grupper af hjemløse.
- Antallet af unge hjemløse samt sofasovere er faldende. Den opadgående kurve for unge hjemløse er ved denne kortlægning knækket efter flere års stigning i antallet af unge hjemløse.
- Antallet af gadesovere er steget.

Aalborg Kommune

- Udviklingen i Aalborg Kommune flugter udviklingen på nationalt plan.
- Der er tilstrækkeligt med midlertidige overnatningstilbud i Aalborg Kommune.
- Andelen af hjemløse med grønlandsk baggrund er i Aalborg Kommune markant over landsgennemsnittet.

Udvikling på nationalt plan

Ved den seneste kortlægning er der på nationalt plan registreret 6.431 hjemløse borgere², hvilket er på samme niveau som ved den seneste kortlægning i 2017. Det uændrede antal dækker imidlertid over indbyrdes forskydninger mellem forskellige grupper af hjemløse.

Antal, alder, køn og etnicitet

Antallet af unge hjemløse (18-29 år) er faldet med ca. 16 pct. (fra 2.292 til 1.928). Det største fald ses i aldersgruppen 18-24 år. I samme periode er antallet af hjemløse midaldrende og ældre i alderen 50+ steget med knap 10 pct. (fra 1.404 til 1.545). Her ses den største stigning i aldersgruppen 50-59 år. Sammenlignet med seneste kortlægning er antallet af hjemløse kvinder faldet fra 1.633 i 2017 til 1.454 i 2019, mens andelen af hjemløse mænd stort set er status quo i samme periode (77 pct.)

Hovedparten af de registrerede hjemløse har dansk baggrund (82 pct.) – heraf er 8 pct. danske statsborgere med grønlandsk baggrund. De øvrige registrerede hjemløse fordeler sig på forskellige nationaliteter.

Hjemløshedssituation

I kortlægningen skelner VIVE mellem otte hjemløshedssituationer afhængig af den hjemløses overnatningsform; gade, natvarmestue, herberg, hotel, familie/venner, udslusning, kriminalforsorg eller hospital. På landsplan ses en stigning blandt hjemløse gadesovere på omkring 13 pct. (fra 648 til 732), mens der ses et betydeligt fald i antallet af sofasovere – hjemløse, der overnatter hos familie/venner på 25 pct. (fra 2.177 til 1.630). I forhold til faldet i antallet af sofasovere, så korresponderer det faldende antal sofasovere fint med, at der ved denne kortlægning ligeledes ses et fald i antallet af unge hjemløse samt kvinder, der er de grupper, der oftest er sofasovere. Opgørelsen er udarbejdet hierarkisk ud fra ovenstående rækkefølge, hvilket betyder, at såfremt en hjemløs i tælleugen både har sovet på gaden samt benyttet andre overnatningsformer, vil vedkommende i oversigten tælle med som gadesover.

¹ Hjemløshed defineres i undersøgelsen som; personer, som ikke disponerer over egen (ejet eller lejet) bolig eller værelse, men som er henvist til midlertidige boalternativer, eller som bor midlertidigt og uden kontrakt hos familie, venner eller bekendte. Som hjemløse regnes også personer uden et opholdssted den kommende nat." Hjemløshed i Danmark, 2019 s. 15

² Dette tal dækker ikke over hjemløse migranter uden fast ophold i Danmark.

Psykisk sygdom

Psykisk sygdom er udbredt blandt de hjemløse. Således vurderes det, at 59 pct. af de hjemløse har en psykisk sygdom – flere kvinder end mænd. Ligeledes ses en overrepræsentation af unge hjemløse med psykisk sygdom ligesom der også ses en højere forekomst af psykisk sygdom blandt gadesovere end blandt øvrige hjemløshedssituationer.

Geografisk fordeling

På nationalt plan ses en tendens til et stagnerende eller faldende antal hjemløse i de store byer. Samtidig ses der en stigning i landkommuner og i nogle mellemstore byer. I forhold til udviklingen i hjemløsheden i de enkelte kommuner kan lokale forhold som fx tilgængelighed af lejeboliger med lav husleje samt kvaliteten af sociale støtteforanstaltninger indvirke på den lokale hjemløsesituation.

Udvikling i Aalborg Kommune

Antallet af hjemløse i Aalborg Kommune fluktuerer tendensen på landsplan. En registrering af 253 hjemløse i Aalborg Kommune, er således på samme niveau som ved de seneste kortlægninger. Ligeledes gør de nationale tendenser i forhold til et fald blandt unge hjemløse, et fald i antallet af sofasovere samt en stigning i antallet af gadesovere sig også gældende i Aalborg Kommune.

Unge hjemløse og sofasovere

Siden seneste kortlægning er antallet af registrerede unge hjemløse i Aalborg Kommune faldet fra 61 til 19, hvilket svarer til et fald på 69 pct. Dette betyder, at den opadgående kurve man både på landsplan og i Aalborg Kommune har oplevet i de senere år, er knækket.

I Aalborg Kommune skal et fald i antallet af unge hjemløse ses i sammenhæng med et kommunalt fokus på netop denne hjemløsegruppe. Dette i form af kommunal boliganvisning, tilgængelige ungdomsboliger samt et særligt ungecoachprojekt for unge grønlandere. Faldet i antallet af unge hjemløse i Aalborg skal desuden ses i relation til en forholdsvis gunstig lokal boligsituation, hvor særligt udsatte unge har nemmere ved at få en bolig i Aalborg Kommune sammenlignet med boligsituationen i andre større byer. Den gode adgang til boliger matcher principperne i Housing First og strategien ses herved at have en positiv effekt ift. unge hjemløse. Slutteligt skal faldet ses i sammenhæng med et markant fald på 82 pct. i antallet af sofasovere (fra 82 til 31). Gruppen af 18-29 overnatter hyppigere hos familie og venner end øvrige aldersgrupper.

Gadesovere og psykisk syge hjemløse

Antallet af registrerede gadesovere i Aalborg Kommune er steget med 56 pct. (fra 22 til 57) siden seneste kortlægning. Dermed udgør gadesoverne ved denne kortlægning 23 pct. af det samlede antal registrerede hjemløse i Aalborg Kommunen. Center for Sociale Indsatser har løbende fokus på udviklingen, og det vurderes, at stigningen hovedsageligt skal findes i følgende forhold:

- Ved kortlægningen benytter VIVE som beskrevet en hierarkisk opgørelsesmetode der betyder, at nogle hjemløse sandsynligt er blevet registreret som gadesovere, selvom de langt fortrinsvist overnatter på natvarmestue eller hos venner/familie. Desuden rummer selve tællingen den mulige usikkerhed, at nogle hjemløse registreres mere end et sted. I Aalborg Kommune ligger varmestuerne forholdsvis tæt på hinanden, og nogle af varmestuerne vurderer selv, at nogle gadesovere kan være registreret flere steder.
- Siden seneste kortlægning er der sket en stigning i antallet af hjemløse i alderen 50+ Denne hjemløsegruppe overnatter i højere grad end de yngre hjemløse på gaden.
- Andelen af hjemløse borgere med psykisk sygdom samt kombinationen af psykisk sygdom og misbrug er steget siden seneste kortlægning. I 2019 er 38 hjemløse mænd og 48 hjemløse kvinder således registreret som psykisk syge misbrugere. Center for Sociale Indsatser har løbende fokus på de svære udfordringer der følger med at tage hånd om de psykisk syge hjemløse (herunder gadesovere).

Overordnet vurderes det, at der i Aalborg Kommune er tilstrækkeligt med midlertidige overnatningstilbud. Eksempelvis oplyser Kirkens Korshærs natvarmestue kontinuerligt, at de stort set aldrig afviser en borger grundet mangel på sengepladser. Ligeledes viste erfaringerne med vinternødovernatningstilbud for unge og kvinder, at der ikke umiddelbart var et behov for dette tilbud.

Hjemløse med grønlandske baggrund

I 2019 er der registreret ca. 58 hjemløse borgere med grønlandsk baggrund i Aalborg Kommune. Dette svarer til 27 pct. af de hjemløse i kommunen. På landsplan har blot 8 pct. af de hjemløse grønlandsk baggrund. I Aalborg Kommune findes således den langt største koncentration af hjemløse med grønlandsk baggrund i Danmark. Antallet er stigende, hvilket understøttes af, at ca. 30 pct. af de 243 indskrevne på Forsorgshjemmet Svenstrupgård i 2018 havde grønlandsk baggrund, mens procentsatsen i 2017 var 24 pct. Problematikken følges løbende af Center for Sociale Indsatser.

Migranter uden fast ophold

Ovenstående overblik på henholdsvis nationalt plan samt i Aalborg Kommune dækker ikke over hjemløse migranter uden fast ophold i Danmark, da disse i kortlægningen er opgjort særskilt. På nationalt plan er der registreret 519 hjemløse migranter uden fast ophold. I Aalborg Kommune er der registreret 3. Der er stor sandsynlighed for, at der er hjemløse migranter uden fast ophold, som ikke er blevet registreret, hvorfor det reelle antal derfor forventeligt er højere på såvel nationalt som lokalt plan i Aalborg Kommune.

Bilag:

Hjemløshed i Danmark 2019. National kortlægning